

אחוז החסימה - במי יפגע?

איזה מפלגות יתחסלו?

מי ירויח מהקנוניה שתיצור -

על הקושי הערבי, הליבראלי והקומוניסטי אין בכלל אפשרות להתגבר. מה שניתן לעשות נוגע רק לקושי הרביעי - הקושי הדתי.

כדי למנוע התלכדות בין פא"י ואגו"י, הועלה במפא"י הרעיון לקבוע אחוז חסימה גבוה יותר מארבעה. בלשון אחד מעסקני מפא"י: "אם כבר, אז כבר - שהעסק יהיה בטוח!"

דבר זה יבטיח את מפא"י גם מפני סכנה אחרת: אפשרות סבירה שהכוח החדש יצליח לגבור על מחסום של ארבעה אחוזים, ולחדור, בבחירות הבאות, בכוח מחוקק ליכנס.

אולם בהעלאה גבוהה כזו טמון קושי חדש: המפלגות הדתיות הקטנות יאלצו להצטרף למפד"ל, במיסגרת מערך דתי כולל. במקום שלוש מפלגות דתיות, שעם כל אחת מהן לתוד קל יותר לסחור, עלול להתייצב בפני מפא"י גוש אחד מאסיבי.

כך ניצבת עתה מפא"י בפני הכרעה חדה: אם להכניס את הראש הכואב שלה לתוך ערימת קשיים חדשים, כדי לספק תשובה נאותה לאתגר הרפייסטי וכדי להיפטר מסייעת החדש בכנסת, או לחתור על רעיון הגדלת אחוז החסימה, ולהסתכן בגידול הכוח החדש מצד אחד ובגידול רפ"י מן הצד השני?

אפילו אם תיפול ההכרעה במפא"י לצד

הסכנה הכרוכה בכך: ברגע שיהיה מועמד ערבי אחד במקום בטוח יותר ממועמד ערבי אחר, עלולים מצביעיו של האחרון לרגוז, ולפנות עורף לרשימה בכללותה, כפי שקרה בבחירות האחרונות לעיריית נצרת. תקלה כזו עלולה לעלות בחלק ניכר מ-40 אלף הקולות שריכזו שתי הרשימות הערביות: מפא"יות בבחירות האחרונות.

● **הליבראליים** - העלאת האחוז עלולה לדחוף את הליבראליים-העצמאיים ימינה, ישר לזרועות גח"ל, או כל גוש ימני שיהיה קיים באותה העת. כך תפסיד מפא"י מועמד נוח לקואליציה.

● **הקומוניסטים** - החסימה הגבוהה תחסל את מק"י היהודית, שחלק מקולותיה יעבור לרק"ח הערבית. בתנאים הקיי

כל הפעילות הזו לוחצת ומעיקה על לוי אשכול. הוא מוכרח להציב מולה מענה ראוי לשמו, ומה קל יותר מאשר העלאת אחוז החסימה? בעיקר שלשינוי שיטת הבחירות אין מפא"י עצמה יכולה להסכים - אפילו שדבר זה חרות על דגלה עוד מונח - כי השותפות עם אחדות-העבודה מונעת אותה.

★ ★ ★

התוצאות

ל **תומכי החסימה** במפא"י יש נימוק כבד לטובתם. הם מציינים נימוק זה בעזרת שש ספרות: 200,000. זהו מספרם של האזרחים סוג ב', ש-קולם היה הולך לאיבוד בבחירות האחרונות, אילו התמודדו אותן הרשימות בתנאי חסימה

להילחם בלי רתיעה בכל גילויי הכפייה הדתית. המחנות שחורו ונישנו בעת הדיון על תקציבי משרדי-הממשלה, כאשר נציגי ה-כוח החדש תקף את ניצול כספי המדינה לטובת האינטרס המפלגתי הדתי הצר, יישכחו.

★ ★ ★

הרכיזות

אולם **הישובים** אלה אינם נחלת ה-מפד"ל בלבד. יש עוד מפלגות המשחרות לטרף. גח"ל, למשל.

חלקו האחד של גח"ל - חרות - מקהה לחסל על-ידי כך את פורשי קבוצת תמיר-שוטסקי-יאיר, אם וכאשר יפרשו. אחוז ה-חסימה לא יאפשר להם להקים רשימה

אזרחים סוג ב'?

העלאת החסימה, היא לא תועלה בכנסת ביצורת הצעת חוק ממשלתית. כי או עלול להיחצר משבר ממשלתי מיידי: הליבראליים העצמאיים, שידונו לפי חוק זה לכליה, יפרשו מיד, ואפילו מפ"ם עלולה לעורר בעיות ולפרוש, אם תעריך שהדבר מסכן

מים, כשמק"י, בניגוד לרק"ח, מגינה בלהט על ישראל בהופעותיה בארץ ובעולם, לא תהיה העלמותה מן הכנסת לרוח מפא"י.

● **הדתיים** - העלאה כזו עלולה גם לדחוף את פועלי אגודת-ישראל, הנמנים על שורות הקואליציה, לזרועות אגודת-ישראל

של ארבעה אחוז. היו אלה קולות הליבראליים-העצמאיים, הקומוניסטים על שני פלגי-הם, שתי המפלגות הדתיות, הרשימות הערביות והכוח החדש.

מכיוון שמפא"י היא המפלגה הגדולה ביותר, היתה זוכה בחלק הגדול ביותר של

עצמאית משלהם. חלקו השני של הגוש - הליבראליים - מקהה לשים בכיס את הליבראליים-העצמאיים.

שני חלקי גח"ל מודהים עם המפד"ל, ביצורך להיפטר מן הכוח החדש. עסקני הגוש כבר הוכיחו עד היכן הם מוכנים להרחיק לכת, ביחד עם מפא"י, כדי לסתום את הפה לנציג סיעת העולם הזה - כוח ז'וש ובכ"ל, אם הכוח החדש לא יהיה בכנסת, לא יהיה מי שיוכיח יום-יום ושבוץ-שבוע, כי גח"ל אינה אופוזיציה למישטר, אלא חלק אורגאני ממנו.

גם בקרב מפלגות קטנות יותר ישנם עסקנים הששים לקראת העלאת אחוז החסימה. בודדים כאלה נמצאים במפ"ם וב-רק"ח, והם מציינים באופטימיות יותר מ-אשר בתבונה פוליטית.

ברק"ח מחכים לרגע בו אפשר יהיה לב-לוע את מק"י, אם כי מנהיג המפלגה, ח"כ מאיר וילנר, קבע השבוע בתוקף, כי כל שמועה על מחשבה כזו בקרב מפלגתו היא סתם רכילות:

"אנחנו בעמדה עקרונית בלתי-מתפשרת, נגד אחוז חסימה כלשהו."

במפ"ם מצויים כמה עסקנים, המקדיים לב-לוע על-ידי חסימה בטוחה הן את מק"י והן את הכוח החדש, אבל גם לאלה אין שים בטחון שהם עצמם יצליחו לעבור את ה-חסימה. לגבי סיעה בת שמונה ח"כים יש בהעלאת אחוז החסימה משום הימור מסוכן (ראה הנידון).

★ ★ ★

המענה

מה **אומרת** מפא"י? רשמית, עדיין לא אמרה דבר, אולם בשיחות נסתרות כבר הביעו כמה ממנהיגי הבכירים את דעתם, כי "יש לעשות משהו בעניין זה". ועניין זה הוא בעל משמעות כפולה: רא-שית, יש לתת תשובה לרפ"י, שלא מרפה מדרישתה לשינוי שיטת הבחירות, ושנית, גם מפא"י מעוניינת להיפטר מן הכוח החדש בכנסת.

אילו היתה רפ"י מתייחסת לעניין שינוי שיטת הבחירות כאל סתם סיסמה, לא היה הדבר מטריד את מפא"י. אלא שלא כך הם פני הדברים.

סיסמת שינוי שיטת הבחירות, כמו העלאת אחוז החסימה, כבר מצאה לה מהלכים ב-מפלגות שונות. הליבראליים מגח"ל אפילו אימצו אותה לעצמם, והכריעו למענה במרכז מפלגתם ברוב גדול.

רפ"י החלה כבר באירגון אישים שונים - מפלגתיים ושאינם מפלגתיים - לתמיכה בשינוי השיטה. דויד בן-גוריון עצמו עומד לכנס ועידה ארצית לצורך זה, ולחרוש קודם לכן את הארץ לאורכה ולרוחבה, כדי לארגן ועדים מקומיים.

מסרת המזימה: לשלול את הייצוג מ-200 אלף אזרחים נאלה

את קיומה (בעיקר אם יוצע אחוז חסימה גבוה מארבעה). לכן צפויה הצעת-חוק פרטית של ה-מפד"ל, מצד ח"כ טובה סנהדראי, למשל. אם תתמוך בה מפא"י, היא תאושר ותהפוך לחוק. החוק יפתור כמה קשיים, יוליד קש"ים אחרים, אבל לא יהיה בבחינת "הצלת המדינה".

האופוזיציונית. תגרום לכך שינאתם של אנ"י שי פא"י למפד"ל, וגם קשריהם ההיסטורי-ריים עם אמס'ה-זרחם - אגו"י, במקרה זה, תאבד מפא"י עוד שותף, אשר היה תמיד נוח - וזול-יחסית.

★ ★ ★

אחת במקום שדוש

אך **הושבים** במפא"י להתגבר על ה-קשיים?

כי שום מדינה בהיסטוריה, עוד לא ניצ-לה על-ידי סילוף הדמוקרטיה.